

Korset och Kronan

Nr 13/2020

Jesus säger: Håll fast vid det du har så att ingen kommer och tar din krona (Upp. 3:11)

Frälsningshistorien (del 4, Kyrkans historia)

Efter utgjutandet av den helige Ande över apostlarna börjar den period i kyrkans historia, då evangelium predikas över hela världen. Men kyrkan fanns förvisso också under hela gamla testamentets tid. Alla som lyssnade på Guds ord och löfte och trodde på den utlovade Messias utgjorde då den sanna kyrkan. *De vandrade i spåren av den tro som vår far Abraham hade* (Rom. 4:12).

Till kyrkan hörde då också en del hedningar som blev omvända, t.ex. horan *Rahab* (Jos. 6:22ff), *drottningen av Saba* (troligen nuv. Jemen, 1 Kung. 10), *Naaman*, den arameiske kungens högste befälhavare (2 Kung. 5:1) och *folket i Nineve*, som omvände sig när Jona predikade (Jona 3:10).

När Kristus blev människa och vandrade omkring på

Ordet om korset är en dårskap för dem som går förlorade, men för oss som blir frälsta är det en Guds kraft (1 Kor. 1:18)

jorden utgjordes kyrkan av apostlarna och alla dem som trodde att Jesus verkligen var den utlovade Messias, Guds Son. Det var i första hand troende judar men också några enstaka människor från andra

Folket i Nineve, drottningen från Jemen, folket i Sarmaria och den romerske officeren och tillhörde alla Kristi kyrka.

folk, som kom till tro på Jesus, t.ex. *den kananeiska kvinnan* (Matt. 15:21ff), *den samariska kvinnan* vid Sykars brunn och folket i staden (Joh. 4:1-42), och *den romerske officeren* (Matt. 8:5ff).

Men efter Kristi död och uppståndelse, himmelfärden och Andens utgjutande på pingstdagen börjar den sista perioden i kyrkans historia. Apostlarna hade fått uppdraget av Jesus själv: *"Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn och*

Den gode herden leder sina får (Joh. 10)

lär dem att hålla allt som jag befallt er. Och se, jag är med er alla dagar till tidens slut" (Matt. 28:18ff).

I denna befallning ligger också att det bibliska prediko-ämbetet skulle upprättas och fortsätta ända till Jesu återkomst. Jesus talar ju till apostlarna, och när han säger att han skall vara med dem under hela kyrkans historia är det fråga om både dem och alla deras efterföljare i ämbetet.

Alla kristna är smorda till präster, som aposteln Petrus skriver: *"Men ni är ett utvalt släkte, ett kungligt prästerskap, ett heligt folk, ett Guds eget folk för att förkunna hans härliga gärningar, han som har kallat er från mörkret till sitt underbara ljus"* (1 Petr. 2:9).

Kristi kyrka utgörs av alla som av hjärtat tror på Kristus och hans försoning. Det är den osynliga kyrkan om vilken vi bekänner. *Vi tror på en enda helig, allmänlig kyrka...* (una sancta). Till denna kyrka har Gud givit sina gåvor: *Och han gav några till apostlar, andra till profeter, andra till evangelister och andra till herdar och*

lärare, för att utrusta de heliga till att fullgöra sin tjänst att bygga upp Kristi kropp tills vi alla når fram till enheten i tron och i kunskapen om Guds Son (Ef. 4:11ff).

Dessa gåvor är alltså både profeterna i gamla testamentet, apostlarna och evangelisterna på Jesu tid och sedan alla deras efterföljare i det bibliska präst-ämbetet. Genom deras predikan och sakramentsförvaltning byggs Kristi kyrka upp till ett andligt tempel, där grunden är Kristus Jesus själv:

Därför är ni inte längre gäster och främlingar, utan medborgare med de heliga och medlemmar i Guds familj. Ni är uppbyggda på apostlarnas och profeternas grund, där hörnstenen är Kristus Jesus själv. I honom fogas hela byggnaden samman och växer upp till ett heligt tempel i Herren, och i honom blir också ni sammanbyggda till en boning åt Gud genom Anden (Ef. 2:20ff).

Detta är den sanna grunden för kyrkan i alla tider. Om den står det: *Ingen kan lägga en annan grund än den som är lagd, Jesus Kristus (1 Kor. 3:11).*

I Apostlagärningarna läser vi om hur evangeliet predikades från plats till plats. På pingstdagen talade Petrus om Kristi uppståndelse och den svåra synden som folket hade begått när de korsfäste Jesus. När de hörde det högg det till i deras hjärtan och de sa: *Bröder, vad skall vi göra?* Petrus svarade då: *"Omvänd er och låt er alla döpas i Jesu Kristi namn, så att era synder blir förlättna. Då får ni den helige Ande som gåva. Löftet gäller er och era barn och alla dem som är långt borta, alla som Herren vår Gud kallar."* (Apg. 2:38f).

De som tog emot hans ord döptes, och antalet lärjungar ökade den dagen med omkring tre tusen (v. 41). Församlingen höll fast vid apostlarnas lära, kyrkogemen-

skapen, nattvarden och gudstjänsterna (v. 42).

Många under skedde också genom apostlarna (v. 43), t.ex.: Petrus botade en förlamad man (Apg. 3:1ff), en ängel befriade apostlarna ur fängelset (5:19), Petrus uppväckte Tabita från döden (9:36-43) och han befriades också av en ängel ur fängelset (12:7ff).

Dessa under och tecken gjorde Gud för att bekräfta apostlarnas särskilda ställning och visa att profetiorna om det nya förbundets tid nu var uppfyllda. Trots alla svåra förföljelser då t.ex. Stefanus och aposteln Jakob dödades växte kyrkan genom Guds nåd. Petrus predikade för de första hedningarna i Cesarea i Kornelius hus, då många kom till tro och döptes (Apg. 10). En församling grundades även i det romerska Antiokia i Syren (strax väster om nuvarande Aleppo).

Förföljaren Saulus hade blivit omvänd och kallad som apostel. Han var från Tarsus, inte så långt från Antiokia. Den omvända leviten Barnabas, som nu var en kristen präst, tog med sig Saulus till Antiokia, där nu en hel rad präster verkade som profeter och lärare:

Barnabas, Simeon Niger, Lucius från Kyrene, Manaen (Herodes, fosterbror) och Saulus (13:1).

När församlingen bad och fastade kallade den helige Ande Barnabas och Saulus att resa ut som missionärer med det kristna budskapet. På plats efter plats blev både judar och hedningar omvända. När judarna inte ville lyssna lämnade de synagogan och samlades i något annat hus, t.ex. Tyrannus lärosal i Efesus (19:9).

Överallt stod Guds ord, rättfärdiggörelsen genom tron,

lag och evangelium i centrum för förkunnelsen. Syndernas förlåtelse predikades fritt och utan villkor för botfärdiga syndare, t.ex. fångvaktaren i Filippi (Apg. 16). De som trodde döptes och man undervisade också om nattvarden (1 Kor. 11:23ff), som flitigt brukades enligt Jesu befallning.

Paulus och hans medarbetare mötte hårt motstånd och ut-sattes för många förföljelser. Men ännu värre var att falska bröder försökte förvränga det rena evangeliet på alla möjliga sätt. Några krävde att de hednakristna måste omskäras och hålla Mose lag, inte bara i fråga om tio Guds bud som gäller alla människor, utan i fråga om hela ceremoniallagen. Denna falska lära hotade hela det stora missionsverket.

Man samlades då till ett kyrkomöte i Jerusalem (Apg. 15). Där fastslogs att villolärarna hade fel, och man skrev ett brev till alla församlingarna och skickade iväg det med pålitliga sändebud.

Man visade också att hedningarnas omvändelse och inlemmande i det troende Israel var förutsagt av profeterna. Församlingens ledare Jakob, (Herrens bror) förklarade att Amos profetia om Davids förfallna hydda nu var uppfylld genom predikan av evangelium bland hedningarna. Han sade:

Simeon har berättat om hur Gud först såg till att han vann ett folk åt sitt namn bland hedningarna. Det stämmer överens med profeternas ord, där det står skrivet:

"Därefter ska jag vända tillbaka och åter bygga upp Davids fallna hydda. Jag ska bygga upp dess ruiner och upprätta den igen, för att alla andra människor ska söka Herren, alla hedningar över vilka mitt namn har nämnts. Så säger Herren som gör

detta, det som är känt från evighet” (Apg 15:13ff, Amos 9:11f).

Gamla testamentets profetior om det kommande fridsriket gällde alltså inte något jordiskt tusenårsrike eller något slags världsligt upprättande av den moderna staten Israel. Några sådana löften finns inte i Bibeln.

Nej, löftena gällde att det andliga Israel, Kristi församling, skulle upprättas överallt där evangelium predikas och sakramenten brukas. Paulus undervisar i Romarbrevet om att utkorelsen gäller både judar och hedningar. Missionen skall fortsätta ända till den yttersta dagen, och *”så skall hela Israel bli frälst”* (Rom. 11:26).

Många har felaktigt trott att det betyder: *”Sedan skall hela Israel bli frälst”*, och de tänker sig då en frälsning av alla judar i samband med ett jordiskt tusenårsrike (s.k. kiliasm). Men det står inte något *”sedan”* enligt grundtexten, utan ett ord som betyder *”på det sättet”*. *”Hela Israel”* betyder alltså alla som tror på Kristus i alla tider, både judar och hedningar. De förenas genom tron till en kropp, som är den kristna kyrkan. Så, på det sättet, skall hela Israel bli frälst.

Genom predikan om Kristi död och uppståndelse kommer frälsningen till oss människor här och nu. Precis som det skedde på apostlarnas tid sker undret idag att Guds ord föder människor på nytt till evigt liv och salighet. Det sker också genom dopet, avlösningen och nattvarden.

Under apostlarnas tid spred sig det kristna budskapet runt medelhavet i hela den grekisktalande världen. Genom att det grekiska riket genom Alexander den store (+323 f.Kr) hade utvidgats ända bort till Indien, i Afrika och Sydeuropa

kom grekiskt språk och kultur att finnas så gott som överallt. Förutom folkspråken talade man grekiska, ungefär som vår tids engelska.

I sin stora visdom gav Gud oss sin uppenbarelse först på hebreiska (och vissa delar på arameiska) till det judiska folket, men sedan på grekiska, som även hedningarna kunde läsa och förstå. Bibeln översattes också snart till persiska och latin.

Vid tiden för Jesu födelse hade romarna övertagit makten. Vi ser hur den romerske ståthållaren Pilatus är den som måste utfärda dödsdomen mot Jesus. Judarna hade inte någon rätt att bestämma sådant själva.

Jag ser himlen öppen och
Människosonen stå på Guds
högra sida (Apg. 7:56)

I regel var romarna ganska toleranta mot kristendomen på apostlarnas tid, även om man då och då ingrep. Men det största motståndet kom från överstepräster och de skriftlärde och judarnas högsta råd och från de många synagogorna runt om i romarriket, där man inte ville acceptera Jesus som Messias.

Ibland blev det folkupplopp, t.ex. i Efesus när guldsmeden Demetrius kände sin ekonomi hotad och uppviglade folket till försvar för sin avgud Diana/Artemis (Apg. 19).

Men Herren bevarade och hjälpte apostlarna och kyrkan. Även under Paulus långa fångenskap i både Judéen och Rom under flera omgångar fick han möjlighet att skriva flera av sina brev och kunde så fortsätta sitt missionsarbete i fångelse.

Många blev dock martyrer för sin tro. Men man gick med

glädje in i martyrskapet för att få möta Jesus och komma till himlen. Gripande är skildringen av diakonen Stefanus' predikan och martyrskap. Medan han stenades bad han för sina förföljare: *”Herre, tillräkna dem inte denna synd”* (Apg. 7:60).

Stefanus fick se Jesus uppenbara sig som en stor tröst i lidandet och bedrövelsen:

Men fylld av den helige Ande lyfte han sin blick mot himlen och fick se Guds härlighet och Jesus som stod vid Guds högra sida, och han sade: ”Se! Jag ser himlen öppen och Människosonen stå på Guds högra sida” (7:55f).

När de stenade honom anbefalldes han sin ande åt Jesus och fick så i frid komma hem till sin Frälsare.

Apostlagärningarna ger oss bara början av den kristna kyrkans historia. Aposteln Lukas berättade i sitt evangelium om Jesus och hans verk. Han skriver sedan. *”I min förra skrift, käre Teofilus, skrev jag om allt som Jesus började göra och lära”* (Apg. 1:1, enligt grundtexten).

Detta syftar på att Jesu eget verk fortsätter genom den helige Andes verk i kyrkan. Jesus verkar i sitt ämbete som präst, lärare och kung i den kristna kyrkan ända till den yttersta dagen. Han sitter på Faderns högra sida och ber för oss, han styr hela världen och kyrkan som den himmelske konungen och han undervisar oss genom den heliga Skrift, profeternas och apostlarnas ord och är oss nära i sakramenten.

Överallt där människor får höra evangelium och blir omvända, överallt där ordet predikas rent och klart och sakramenten förvaltas i enlighet med Kristi instiftelse är den kristna kyrkan, *Guds hus som är den levande Gudens församling, sanningens pelare och grundval (1 Tm. 3:15).*

(forts. i nästa nummer)